

Födelsemärken och hudförändringar

Ett födelsemärke är en brunaktig fläck på huden som innehåller extra många pigmentbildande celler. Fläcken kan vara väldigt ljus, rödaktig, ljusbrun eller brunsvart. Födelsemärken är en naturlig del av huden och de flesta ger inga besvär. Men det är viktigt att hålla koll på om de förändras.

Födelsemärken kallas ibland leverfläckar.

Födelsemärken på ljus hud.

Alla kan få födelsemärken och de kan komma var som helst på kroppen.

Födelsemärken är mörkare än huden runt omkring. De kan skilja sig i storlek, färg och form. De kan vara svårare att se på mörk hud.

En del personer har ett mindre antal födelsemärken, och en del har många.

De flesta födelsemärken ger inga besvär.

Födelsemärken kan komma i olika åldrar. En del kommer redan under de första levnadsåren. De ökar ofta i antal under hela uppväxten. Det är vanligt att det kommer nya födelsemärken fram till ungefär 30-årsåldern. Ibland kan det komma många under en kort period.

Kvinnor får ofta fler födelsemärken under graviditet.

Vanliga födelsemärken brukar vara runda eller ovala och har oftast jämn färg, slät yta och jämna kanter. Vanliga födelsemärken brukar inte ge några besvär. Men ibland kan de skava mot till exempel kläder eller halsband.

Vissa födelsemärken bör undersökas regelbundet av en läkare eftersom det finns risk att de kan utvecklas till<u>malignt melanom, hudcancer</u>. De födelsemärkena har oftast ett annat utseende än de vanliga. De är ofta ojämna i formen och kan ha flera olika färger i samma fläck. De är oftast större än fem millimeter.

Risken för malignt melanom är mycket liten hos barn upp till cirka tolv års ålder.

Födelsemärken som har ett annat utseende än de vanliga födelsemärkena behöver inte vara något tecken på cancer. Men det kan man inte avgöra själv. Det kan också vara svårt för en läkare att avgöra det. Därför bör en läkare som är specialist på hudsjukdomar ibland undersöka födelsemärken som har annat utseende än de vanliga.

Kontakta en vårdcentral om du har ett födelsemärke som stämmer med ett eller flera av följande:

- Det övergår till att bli ett sår.
- Det v\u00e4xer eller \u00e4ndrar form.
- Det ändrar färg eller blir flammigt.
- Det börjar klia eller blöda.

Du kan också kontakta en vårdcentral om du har födelsemärken som du känner dig orolig för eller har besvär av.

Vänta tills det blir vardag, om det är helg. Många mottagningar kan du kontakta genom attogga in.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

De flesta födelsemärken behöver inte tas bort men det finns flera olika metoder om det skulle behövas.

Födelsemärken kan tas bort med operation, laser eller diatermi.

Ett födelsemärke måste <u>opereras bort</u> om läkaren behöver ta reda på om det är ett födelsemärke med risk för malignt melanom. Ett födelsemärke som opereras bort undersöks sedan på ett laboratorium.

Ibland kan ett födelsemärke behöva tas bort av antingen kosmetiska skäl eller på grund av att det ger besvär. Om läkaren då är säker på att det är ett vanligt födelsemärke kan det tas bort mer ytligt. Då använder läkaren antingen laser eller diatermi och tar bort födelsemärket jäms med huden.

Du får bekosta ingreppet själv om du vill ta bort födelsemärken av kosmetiska skäl.

Det finns andra slags hudförändringar som kan likna födelsemärken. Exempel på sådana hudförändringar är så kallade <u>åldersvårtor</u>, <u>aktinisk keratos</u> och <u>lentigo solaris - solfläckar</u>. Dessa hudförändringar kommer oftast i högre ålder.

Senast uppdaterad:

2022-06-16

Redaktör:

Lovisa Dragstedt, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Kristina Lewis, hudläkare, Diagnostiskt Centrum Hud, Stockholm

Fotograf:

Mats Bjellerup, läkare, specialist i hudsjukdomar och könssjukdomar, Enheten för hudsjukdomar, Helsingborgs lasarett

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

Behandling av personuppgifter	
Hantering av kakor	
Inställningar för kakor	
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>	